

Osud Jaroslava Šlezingera

Je možné, že někteří lidé skončili jak v nacistických, tak komunistických koncentracích? Zdůvodněte. Komentujte koláž obrázků, slov. Najděte zobrazení, které je prokomunistické, protikomunistické. Dotvořte nápis na plakátu. Jak se dnes říká táboru Vykmanov, krycím jménem L.? Komentujte.

Šlezinger, sochař, majitel firmy na výrobu hraček, byl zatčen StB v Jihlavě v září 1949. Po práci na zahradě si hrál se synkem. Malý Petr měl zanedlouho oslavit páté narozeniny. Rodinnou idylu přerušily rány na dveře. Když paní Šlezingerová otevřela, vešli dovnitř tři muži a vyzvali jejího manžela, aby šel s nimi. Nesměl se ani obléct, bosého ho odvedli do auta. Petr byl zvyklý jezdit s tatínkem a chtěl nastoupit také. Muži ho odstrčili, a ještě na něj křičeli. Vyděšená manželka a syn zůstali doma, Petr nechtěl matku od sebe pustit. Ve stejném čase StB rabovala v sochařském ateliéru. Příslušníci rozbíjeli sochy, některé vyházeli oknem a ty, co zůstaly celé, byly postupně odvezeny.

Šlezinger byl obviněn z trestných činů velezrady a zločinu spoluviny na nedokonané vraždě. Byl souzen v politickém procesu „Veselý, Rod a Tuček“, který se konal v únoru 1950 před Státním soudem v Jihlavě a patřil k největším procesům na Moravě. Podle vyšetřovatelů StB nabídl Františku Rodovi, že obstará cyankáli, pomocí kterých měl být otráven předseda ONV. Skupina měla posílat do zahraničí informace o hospodářské a politické situaci v ČSR, organizovala petici, ve které žádala svobodné demokratické volby pod patronací OSN, a také rozšiřovala protistátní letáky. První byl zatčen Tuček, který posílal členům skupiny motáky s informací, že při výsleších nic neprozradil, a vybízel je k dalším akcím. Žádal skupinu, aby přepadla jihlavskou věznicí a osvobodila politické vězně. Tři „vedoucí“ byli odsouzeni k trestu smrti, dva na doživotí... (bylo souzeno dvacet tři mužů)

Sochař byl odsouzen k trestu odnětí svobody na 25 let, finančnímu trestu, konfiskaci majetku a ztrátě občanských práv. Byl poslán do vykmanovského tábora, jehož krycí označení „L“ znamenalo ve vězeňském výkladu „likvidační“. Vězňové pracovali při mletí a třídění uranové rudy, ta pak byla transportována do Sovětského svazu. „*Je to strašné místo, jsou to ty nejjemnější částičky prudce zářících paprsků, které smrtelně zasahují vše, co je kolem, ničí bez bolesti a jakéhokoliv hluku,*“ píše dále Šlezinger své ženě a synovi v necenzurovaném dopise.

Roku 1954 jej převedeli do Ostrova nad Ohří, aby jeho sochařinu „vložili“ do služeb socialismu. Vytváří sousoší (trojici mladých budovatelů) pro dům kultury v Ostrově. Člověk, kterého nezlomil nacistický lág (strávil v něm téměř tři roky), tvoří dílo oslavující režim, jenž ho vězní. Převelení Šlezinger uvítal: „*Práce se mi líbila...máme zde orchestr, celkem nás hraje 34 a já hraju basu.*“ Doufal, že se dostane domů, 1955 však umírá ve vězeňské nemocnici. Posmrtně doputuje složitými cestami k manželce sochařovo poslední dílo: reliéfy s Křížovou cestou, kterou doprovodil i vlastním textem:

Vězení ti vtiskne
nesmazatelné znamení
křivdy a pokoření.
S kým se podělíš
o břímě těžké?
Jen své jedné
duši věrné
dáš hlavu do dlaní
a vypláčeš
bolest utrpení.

Styděl ses,
když ti u soudu strhali roušku
své cti,
tvého jména,
pokáleli tvou roklinu,
tvé přátele,
činili si výsměch
z tvých prostých činů?

Odpočívá pomník v Jemnici Vaší představě o Šlezingerovi?

Zdroje:

<https://www.icostrov.cz/jaroslav-slezinger-krizova-cesta/>

<http://www.vetrelciavolavky.cz/sochy/budovatele-0>

<https://web.archive.org/web/20130719192331/http://zavateslepeje.cz/>

<http://www.pametnimista.usd.cas.cz/jemnice-pomnik-jaroslavu-slezingerovi/>

<http://www.pametnimista.usd.cas.cz/ostrov-pamatnik-obetem-nasili/>

Ústav pro studium totalitních režimů, Projekty, Dějiny protikomunistické rezistence, Veselý, Rod a Tuček

<http://212.24.154.104/cs/vesely-rod-a-tucek>

Marie BOHUŇOVSKÁ, *Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera*. Jihlava 2006.

Film *Zaváté šlépěje. Osud sochaře Šlezingera* https://www.youtube.com/watch?v=TS_AbwXo9Gg

Veronika CHROMÁ, *Život sochaře Jaroslava Šlezingera v kontextu dobových událostí*. Magisterská diplomová práce FF MU Brno 2015.

Josef Petr ONDOK: *Muklovský Vatikán*. Brno 2007.